Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi
Sayı 38, S. 370-375, Ağustos 2022
© Telif hakkı EJOSAT'a aittir
Araştırma Makalesi

www.ejosat.com ISSN:2148-2683

European Journal of Science and Technology
No. 38, pp. 370-375, August 2022
Copyright © 2021 EJOSAT
Research Article

Öğretmen Adaylarının Öğretim Kalitesi Yeterlik Algılarının Cinsiyet ve Fakülte Açısından İncelenmesi*

Cüneyt Arı[1], Faruk Kardaş[2†]

[1]Erzincan Binali YILDIRIM Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Öğrencisi ERZİNCAN/ TÜRKİYE ORCID No: : 0000-0002-8805-899X, Cuneytari9@gmail.com

[2*]Erzincan Binali YILDIRIM Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı ERZİNCAN/ TÜRKİYE, ORCID No: 0000-0002-0900-7503, fkardas@erzincan.edu.tr

(İlk Geliş Tarihi 20 Haziran 2022 ve Kabul Tarihi 31 Ağustos 2022)

(**DOI:** 10.31590/ejosat.1133356)

ATIF/REFERENCE: Arı, C. & Kardaş, F. (2022). Öğretmen Adaylarının Öğretim Kalitesi Yeterlik Algılarının Cinsiyet ve Fakülte Açısından İncelenmesi. *European Journal of Science and Technology*, (38), 370-375.

Öz

Bu çalışmanın amacı öğretmen adaylarının öğretim kalitesi yeterlik algılarını cinsiyet ve fakülte açısından incelemektir. Bilgi ve teknoloji çağı olarak adlandırılan bu dönem de özellikle bilim ve teknolojideki gelişmelere uyum sağlayan bir toplum yetiştirmek önemlidir. Bunu gerçekleştirmenin en başında ise eğitim kurumlarında verilen öğretim kalitesi gelmektedir. Çalışmaya 2019-2020 öğretim yılında eğitim fakültesi ve pedagojik formasyon eğitimi alan 346 öğretmen adayı katılmıştır. Veri toplama aşamasında Taşçı ve Atar tarafından geliştirilen 22 maddelik 5'li likert tipi olan "Öğretim Kalitesi Yeterlik Algısı" ölçeği kullanılmıştır. Veriler analiz edildiğinde öğretmenlik mesleğinin doğuştan mı yoksa sonradan mı kazanıldığı hususunda eğitim fakültelerinin rolü ortaya konulmuştur. Bu inanış çerçevesinde ve öğretmenlik eğitimi döneminde, öğretmenlik mesleğine yönelik davranışları edinme ve değişim değişkenlerinin öğretim kalitesi yeterlilik algılarında anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının eğitim fakültesindeki öğretmen adaylarından daha iyi öğretim kalitesi yeterlik algısı tespit edilmiştir. Cinsiyet açısından öğretim kalitesi yeterlik algısı üzerinden herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Anahtar kelimeler: Öğretmenlik, Öğretim Kalitesi, Yeterlilik Algısı, Pedagojik Formasyon

Examination of Candidate Teachers' Perceptions of Teaching Quality Competence in Terms of Gender and Faculty Type

Abstract

This study aims to examine the candidate teachers' perceptions of teaching quality competence in terms of gender and faculty type. It is important to raise society which adapts to developments in science and technology in this information and technology age. The quality of education provided in educational institutions is at the forefront of achieving this goal. 346 candidate teachers from an education faculty and pedagogical formation training program in 2019-2020 academic year, participated in the study. "Perceptions of Competency in Teaching Quality Scale" which is a five-point Likert scale with 22 items and developed by Atar and Taşçı was used as data collection instrument. When the data were analyzed, it was found that the role of education faculties in terms of whether the teaching profession was innate or acquired later was revealed. It was also determined that there are significant differences in the perceptions of teaching quality competence of the variables of acquiring and changing behaviors towards the teaching profession between the groups. The teacher candidates who received pedagocigal formation training had a higher perception of teaching quality competence than the teacher candidates in the education faculty. There was no significant difference between the groups in terms of gender variable regarding teaching quality competence perception.

Keywords: Teaching, Teaching Quality, Perception of Competence, Pedagogical Formation.

* Bu çalışma 1. Yazara ait Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun 02/10/2020 tarih ve 38/29sayılı kararı ile onaylanan Yüksek Lisans Tezinden üretilmiştir.

† Corresponding Author: fkardas@erzincan.edu.tr

1. Giriş

İnsanlar, doğumundan, ölümüne kadar çevresiyle etkileşim içerisindedir. Bu etkileşim neticesinde bilgiler edinmiş, edindiği bilgilere yeni bilgiler ekleyerek, keşifler yapmışlardır. Bu bilgiler ile evreni anlamaya çalışmak ve evrenin bilinmeyen yönlerini keşfetmek için çaba gösterilmektedir. Bu süreçte bireylerden beklenen şey sahip oldukları niteliklerin, giderek farklılaşmasıdır. Bu niteliklerin kazandırılmasında en önemli rol eğitimindir. Dünya sürekki değişmektedir ve bu değişim hayatın bütün boyutlarında gerçekleşmektedir. Bu değişim nitelikli bireylere olan ihtiyacı her geçen gün arttırmaktadır. Bu ihtiyaç edinilen bilginin işlenmesi için önemli bir olgu haline getirmiştir (Dutoğlu ve Tuncel, 2008,s.1). Nitelikli bireylerin kişisel gelişimi olmadan, toplumun gelişimide mümkün değildir.

Bilgi toplumunun varlığı, edinilen bilgiyi iyi bir şekilde kavrayıp ve başkasına veya bir sonraki kuşağa aktaracak bireylerin yetişmesi ile mümkün olur. Bunun farkında olan devletler eğitim sistemlerini çağın gereksinimlerine ve şartlarına göre inşa ederler (Akkaya, 2009,s.25). Eğitim, bireylerin edindikleri bilgileri hayatlarında kullanmalarını sağlayan bir süreçtir (Çevik, 2008). Farklı bir ifade ile, insanoğlunun varlığından vefatına kadar sürekli devam eden bir olgudur (Yıldırım, 2011). Eğitimi, mevcut kurallara sahip ve bu kurallara uyulması gereken bir doğa yasası olarak tanımlamıştır. Her insan eğitilmeye muhtaçtır. Çünkü insanlık tarihi boyunca toplumsal degerlerin gelecek kuşaklara aktarılması ve bilgiye talepte bulunanlar arasında bir köprü olduğu için öğrenme ihtiyacı vardır.

Geçmişten günümüze kadar kendini ön plana çıkarmış olan ülkelerin temelinde iyi bir eğitim yatmaktadır. İyi bir eğitim bir ülkenin gelişmişliğini gösteren bir etkendir (Yıldırım, 2011). Bütün ülkeler kendi eğitim sistemlerini içerisinde ki toplumun yapısına, kültürüne ve değerleri gibi kriterlere bakarak kendine özgü eğitim sistemlerini oluştururlar (Azar, 2011,s.1). Günümüz yenilikleri, gelişmeler, değişimler mevut devlet kurumlarının da değişmesine neden olmaktadır. Bu kurumlar verimliliğini en üst düzeye çıkarmak için bu değişimlere ayak uydurmak zorundadırlar. Bu kurumlardan biri de eğitim kurumlarıdır. Eğitim kurumlarının personelleri bu bağlamda kendilerini sürekli yenilemelinirler. Bu personellerden en önemlisi öğretmendir (Yanpar-Yelken,T; Çelikkaleli, Ö. ve Çapri,B. 2007, s.2).

Meslek olarak öğretmenlik, en köklü mesleklerden birisidir. Öğrenme ve öğretme olgusu insanlığın varlığından beri olan bir süreçtir. Bu süreç bitmeyeceğinden dolayı öğretmenlik mesleği önemini korumakta ve kesintisiz devam etmektedir (Ertuğrul, 2005). Öğretmen, verilen eğitimin amaçlarına ulaşmasında en önemli parçadır (Polat ve Kılıç, 2013,s.1). Modern toplumlarda öğretmenlerin eğitim ve öğretim işini gerçekleştiren teknik elemanlar değil, öğrencilere ve topluma rol model olacak insanlardır (MEB, 2012,s.1). Çalışma sahasının merkezini çocuklar, okul ve okul çevresi oluşturmaktadır. Bu durumda öğretmenlerin mesleki sorumluluğunu genel olarak öğrenci, veli, okul ve çevresi, meslek arkadaşları oluşturur (Akman, 2009). İyi bir öğretmenin sahip olması gereken birkaç özellik vardır. Sıcak kanlı davranış, mizah sahibi, karşısındaki bireye değer gösterme, çalışkanlık, öğrenme ve öğretme aşkı gibi özellikler yeterli gibi gözüktüğü düşünülse de bunlar yeterli değildir (Wayne ve Youngs, 2003,s.1).

Bu özelliklerin yanı sıra, alan bilgilerini ve öğretmesi gereken diğer bilgilerinin nasıl öğretilmesi gerektiğini iyi bilmelidir. Yani eğitim bilimleri derslerine vâkıf olması iyi bir öğretmenin temelini oluşturmaktadır(Cornelius- White, 2007.s,1). Problem çözme odaklı, toplumsal çatışmaların hem bireyin kendisi hem de başkalarını tatminedici bir çözüm için stratejilerin kullanılmasını ifade eder. Sorun çözme odaklı noktalar; problemi anlama, çözüm planı yapma, uygulanan planın sonuçları değerlendirmek. Yapmış olduğumuz anket çalışmasında, mevcut eğitim sisteminde, formasyon grubunun eğitim grubuna göre, daha başarılı olduğu tesbit edilmiş. Eğitim programdaki kazanımların sürdürülebilir olduğu görülmüştür. (Şeker ve Aydınlı, 2021).

YÖK (1999) öğretmen eğitiminde kalitenin artmasında bir standart oluşması gerektiğini düşünmüştür. Ve bu çerçevede bir proje oluşturmuştur. Projenin amacı, öğretmen yeterliklerinin teorik ve uygulamalı bir şekilde kazandırılması ve standardın oluşturulmasıdır. Proje sonucunda öğretmenler için öğretmen yeterlik listesi oluşturulmuştur ve bu liste tablo 1 de ki gibi belirtilmiştir.

Tablo 1 *YÖK 1999 öğretmen Yeterlik Tablosu*
Table 1 *YÖK 1999 Teacher Competence Table*

Temel Alan yeterlikleri	**Öğretmen yeterlikleri**
1. Konu alanı ve bu alan eğitimine ilişkin yeterlikleri	1. Konu alan bilgisi
2. Öğretmen Öğrenme sürecine ilişkin yeterlikler bilgisi	2. Alan eğitimi
3.Öğrencilerin öğrenmelerini izleme, değerlendirme ve kayıt tutma	3. Planlama
4. Tamamlayıcı mesleki yeterlikler	4. Öğretmen süreci
	5. Sınıf yönetimi
	6. İletişim

Bir meslek alanına özgü görevlerin yapılabilmesi için gerekli olan mesleki bilgi, beceri ve tutumlara sahip olma durumu yeterliliktir. Öğretmenlik mesleği nesnel yeterlikleri ise Öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli biçimde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken genel bilgi, beceri ve tutumlardır (MEB, 2006, s. 12). Ülkemizde eğitim sistemi ve öğretmen yeterlikleri üzerine birçok araştırma yapılmış ve halen yapılmaya devam etmektedir (Etmer, 2005, s .4). Öğretmenin vermiş olduğu eğitim sırasında "ne" ve "nasıl" bilgi aktarmasını iyi bilmelidir. Pedagojik olarak "nasıl", alan eğitimi olarak "ne" öğretmesi önemlidir. (Gürbüz vd, 2013). (Hollins, 2011, s. 4) öğretimi, doğru olan ve değişen bilgiyi sentezleyen ve bu bilgileri bireylere sunulan karmaşık ve çok yönlü bir süreç olarak tanımlamıştır. Öğretim kalitesi, bireylerin hayatları boyunca başarıya ulaşması, ihtiyaç ve beklentilerine yönelik sürekli devam eden eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesi ve gelişmesi için yapılan çalışma süreçleridir (Özdayı, 2000, s. 12). Öğretmen yetiştiren kurumlarda verilen eğitimler önemlidir. Öğretmen adaylarının eğitimleri sırasında mesleki hayatlarına başlamadan önce mesleki hazırbulunuşluk öğretim kaliteleri üzerinde etkilidir. Eğitim sonunda öğretmen adaylarının kaliteli bir öğretim yapması beklenir. Öğretmen adaylarının öğretim kalitesini belirleyen bir unsur onların hazırbulunuşluk düzeyleridir. Bir öğretmenin hazırbulunuşluğu hem kendi öğretim kalitesini hem de bağlı olduğu kurumun kalitesini arttıracaktır(Yanpar- Yelken; Çapri ve Çelikkaleli 2007 ,s. 2).

Alanyazın taraması ve problem ifadesi ile şekillenen araştırmanın amacı "araştırmanın niyetini ortaya koyan,

araştırma konusunun kapsamına odaklanan problemin yeniden ifade edilmiş biçimidir. İlgili alanyazın taraması; araştırma probleminin anlamlı olabilmesi için, kavramsal değerler özümlenmelidir.

Konunun hangi bağlamda ele alındığı, daha önce hangi araştırmaların yapıldığı, alanda nasıl eksikliğin bulunduğu ve yapılan çalışmanın hangi yönüyle önemli olduğu bilgilerinin bulunduğu bölüm olarak karşımıza çıkmaktadır. (Muşlu Kaygısız, Benzer ve Dilek Eren, 2020). Alanyazın incelendiğinde, (Çapri ve Çelikkaleli, 2008)'de öğretmen adayları üzerinde yaptı araştırmada öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve mesleki yeterlik inançlarını farklı değişkenler açısından incelemiştir. Araştırmaya 250 öğretmen adayı katılmıştır. Çalışma sonucunda öğretmen adaylarının cinsiyet değişkeninde kızlar lehine, fakülte değişkeninde eğitim fakültesi lehine mesleki yeterlik inançlarını yüksek bulmuştur. (Kösterlioğlu ve Kösterlioğlu, 2008, s. 357)'de yaptığı araştırmaya 43 stajyer öğretmen katılmış ve stajyer öğretmenlerin mesleki yeterliklerini kazanma düzeyini belirlemiştir. Çalışma sonucunda stajyer öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik kendilerini büyük ölçüde yeterli gördüklerini tespit etmiştir.

Bu çalışmada, Erzincan Binali Yıldırm Üniversitesi formasyon programında eğitim gören farklı alanlardaki ve eğitim fakültesi öğretmen adaylarının cinsiyet acısından öğretim kalitesi yeterlilik algıları arasında anlamlı bir fark bulunup bulunmadığını tesbitetmektir. Bu amaca yönelik aşağıdaki sorulara cevap bulmaya çalışılmıştır.

Erzincan Binali YILDIRIM Üniversitesi formasyon programında eğitim gören farklı alanlardaki öğretmen adaylarının Eğitim fakültesi öğretmen adaylarına yönelik öğretim kalitesi yeterlik algıları, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Erzincan Binali YILDIRIM Üniversitesi formasyon programında eğitim gören farklı alanlardaki öğretmen adaylarının Eğitim fakültesi öğretmen adaylarına yönelik öğretim kalitesi yeterlik algıları, fakülte değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Tablo 2 *Örneklem Grubunun Demografik Bilgiler Tablosu,*
Table 2 *Demographic Information Table of the Sample Group*

Değişkenler		**N**	**F(%)**
Fakülte	F.E.F (Formasyon Grubu)	159	%46
	Eğitim	187	%54
Toplam		**346**	**%100**
Cinsiyet	Erkek	115	%33.2
	Kadın	231	%68.8
Toplam		**346**	**%100**

2. Material and Method

Yapılan çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden olan betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli var olan durumu ortaya koymak ve tanımlaması esasına dayanmaktadır (Böyüköztürk, vd., 2008, s. 1). Araştırmada öğretmen, adaylarının eğitim aldıkları fakültede, formasyon ve eğitim fakültesi adaylarının, cinsiyet değişkenleri açısından öğretim kalitesi yeterlilik algılarının İncelenmesi konusu ele alınmıştır alınmıştır.

2.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli örneklemini, 2019-2020 yılında, Doğu Anadolu' da bulunan bir devlet üniversitesini pedagojik formasyon eğitimi alan ve eğitim fakültesinde eğitim gören 346 öğretmen adayı oluşturmuştur. Öğretmen adayları seçilirken eğitim fakültesinin 4. Sınıf öğrencileri ve pedagojik eğitiminin sonuna doğru seçilmesine dikkat edilmiştir. Bunun nedeni öğretmenlik mesleğine en yakın zamanları ve öğretmenlik eğitimlerinin sonuna yaklaşmış olmalarıdır.

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının bağımsız değişkenlere göre demografik özellikleri bulunmaktadır. 346 öğretmen adayı ile yürütülen çalışmanın örneklemini %46 Fen edebiyat fakültesi (F.E.F) pedagojik formasyon eğitimi gören, %54 ünü Eğitim fakültesi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örneklemi %33,2 erkekler, %68,8'lik kısmını ise kız öğretmen adayları oluşturmaktadır.

2.1.1. Araştırmanın Amacı

Yapmış olduğumuz bu çalışmanın amacı "Öğretmen Adaylarının Öğretim Kalitesi Yeterlik Algılarını" farklı değişkenler açısından incelemektir. Bu amacı gerçekleştirmek için çalışmanın özünde nicel araştırma yöntemlerinden tarama deseni modeli kapsamında tanzim edilmiştir. Bunun yanında öğretmen adaylarının değerlendirmeleri, betimsel çözümlemeler ile de örneklendirilmiştir.

2.1.2. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak (Taşçı ve Atar,2016) nın geliştirdiği "Öğretim Kalitesi Yeterlik Algısı(ÖKYA)" ölçeği uygulanmıştır. Ölçek 22 maddeden oluşmakta olup 5'li likert tipi ölçektir. Ölçek geliştirilirken 283 öğretmen adayına uygulanmıştır. Ölçeğin nihai sonucunda 5 alt boyuttan oluşturulmuştur. Bunlar "Alan Bilgisi(AB)", "Destekleyici Sınıf Atmosferi(DSA)", "Öğretim Sürecini Yapılandırma(ÖSY)", "Biliş aktivasyonu ve tekrar(BAT)", "Sınıf Yönetimi(SY)" olarak isimlendirilmiştir. Ölçeğin cronbach alpha güvenirlik tekrardan yapılmış ve tablo 3 te bu değerler verilmiştir.

Tablo 3 *Öğretim Kalitesi Yeterlik Algısı Ölçeği Güvenirlik Katsayısı*
Table 3 *Reliability Coefficient of Teaching Quality Efficiency Perception Scale*

Ölçek Alt Boyutları	**Cronbach alpha güvenirlik**
Alan Bilgisi	0.801
Destekleyici Sınıf Atmosferi	0.697
Öğretim Sürecini Yapılandırma	0.780
Biliş Aktivasyonu ve Tekrar	0.722
Sınıf Yönetimi	0.609
Genel Toplam	0.900

3. Bulgular

Bu bölümde araştırmanın amacına yönelik öğretim kalitesi yeterlilik algısı ölçeğinden elde edilen veriler ışığında; araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğretim kalitesi

yeterlik algılarının formasyon ve fakülte açısından incelenmesine yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4**.** *Öğretmen adaylarının fakülte değişkenine göre öğretim kalitesi yeterlilik algıları bağımsız T-testi sonuçları*

Table 4. *The independent t-test results of teacher candidates' perceptions of teaching quality proficiency according to the faculty variable*

Ölçek Alt Boyutları	**Fakülte**	**N**	$\overline{X}$	**SS**	**t**	**p**
Alan Bilgisi	F.E.F (Formasyon Grubu)	159	16.88	2.364	2.971	. 003
	Eğitim	187	16.03	2.895		
Destekleyici Sınıf Atmosferi	F.E.F (Formasyon Grubu)	159	22.67	2.127	1.445	.145
	Eğitim	187	22.32	2.426		
Öğretim Sürecini Yapılandırma	F.E.F (Formasyon Grubu)	159	22.40	2.543	2.740	.006
	Eğitim	187	21.59	2.886		
Biliş Aktivasyonu ve Tekrar	F.E.F (Formasyon Grubu)	159	17.58	2.042	3.074	.002
	Eğitim	187	16.86	2.263		
Sınıf Yönetimi	F.E.F (Formasyon Grubu)	159	17.34	2.071	1.958	.51
	Eğitim	187	16.86	2.419		
Genel Toplam	**F.E.F (Formasyon Grubu)**	**159**	**96.87**	**8.758**	**3.164**	**.002**
	Eğitim	**187**	**93.65**	**10.145**		

Tablo 4. incelendiğinde, öğretmen adaylarının ÖKYA ölçeğini 2 alt boyutlarında DSA ve SY alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmazken diğer 3 alt boyutlar olan AB, ÖSY, BAT alt boyutlarında ayrıca genel toplam da okudukları fakülteye göre öğretim kalitesi yeterlik algıları üzerinde anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Bu anlamlı farklılık Fen edebiyat fakültesi pedagojik formasyon eğimi gören öğretmen adayları ile eğitim fakültesi öğretmen adayları arasında olup anlamlı farklılık fen edebiyat fakültesi pedagojik formasyon eğitimi gören öğretmen adayları lehine olduğu tespit edilmiştir($p<.05$).

Tablo 5**.** *Öğretmen adaylarının cinsiyete ve değişkenine göre öğretim kalitesi yeterlilik algıları bağımsız T-testi sonuçları*

Table 5. *The independent t-test results of teacher candidates' perceptions of teaching quality proficiency by gender and variable*

Ölçek Alt Boyutları	**Cinsiyet**	**N**	$\overline{X}$	**SS**	**t**	**p**
Alan Bilgisi	Erkek	159	16.29	2.427	-.676	.500
	Kız	187	16.48	2.820	.	
Destekleyici Sınıf Atmosferi	Erkek	159	22.31	2.462	-.952	.342
	Kız	187	22.56	2.211		
Öğretim Sürecini Yapılandırma	Erkek	159	21.70	2.985	-1.214	.225
	Kız	187	22.09	2.638		
Biliş Aktivasyonu ve Tekrar	Erkek	159	17.29	2.122	.576	.565
	Kız	187	17.14	2.227		
Sınıf Yönetimi	Erkek	159	17.07	2.547	-.065	.948
	Kız	187	17.09	2.133		
Genel Toplam	**Erkek**	**159**	**17.07**	**2.547**	**-.065**	**.948**
	Kız	**187**	**17.09**	**2.133**		

Tablo 5 incelendiğinde, öğretmen adaylarının ÖKYA ölçeğinin bütün alt boyutlarında ve genel toplamda cinsiyet açısından öğretim kalitesi yeterlik algıları üzerinde anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir($p<.05$).

3. Araştırma Sonuçları ve Tartışma

Bilimsel araştırmalarda doğru bilgiye ulaşmanın ilk olumlu adımlarını atmaları için, cinsiyet açısından, formasyon ve eğitim fakültesi öğretmen adaylarının bu yolda kendilerinin attıkları adımları tespit etmek için yapılan bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır. Elde edilen bulgulara göre cinsiyet açısından öğretmen adaylarının öğretim kalitesi yeterlik algılarında bir anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Fakülte açısından ise öğretmen adaylarının 2 alt boyutta anlamlı farklılık görülmezken 3 alt boyutta anlamlı farklılık olduğu görülmektetir. Bu anlamlı farklılık fen edebiyat fakültesinde öğrenim gören öğretmen adayları lehine olduğu görülmektedir. Anlamlı farklılıkların tespit edildiği alt boyutlar alan bilgisi, öğretim sürecini yapılandırma ve biliş aktivasyonu ve tekrardır.

(Büyükkaragöz ve Çivi, 1999, s. 10)' ye göre, öğretmenlerin nitelikli bireyler yetiştirme sürecinde en ön safhada bulunan kişilerin olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle nitelikli bireylerin yetiştirilmesi için öğretmenin gerekli yeterlikleri barındırması gerekmektedir. Bunun sonucunda öğretmenin bulunduğu kurumda eğitim kalitesinin yükseltmesi için önem arz etmektedir. Yapmış olduğumuz çalışmada öğretmen adaylarının öğretim kalitesi yeterlik algıları cinsiyet ve bağlı olduğu fakülte bazında incelenmiştir. Pedagojik formasyon eğitimi gören öğretmen adaylarının eğitim fakültesinden eğitim görmekte olan öğretmen adaylarından daha iyi bir öğretim kalitesi yeterlikleri olduğu tespit edilmiştir (Kiraz ve Dursun, 2015, s. 3) yaptığı nitel çalışmasında pedagojik formasyon eğitimi öğrencilerinin çoğunun formasyon derslerinden çok şey öğrendiklerini fakat bazı derslerde öğretim elemanlarının derslerde kendilerine herhangi bir katkısı olmadıklarını söylemişlerdir. Ve bu durumun onların verimini düşürdüğünü belirttiklerini tespit etmiştir. Yapılmış olan çalışmalarda, bizim çalışmamızla ortak yönleri öğretim kalitesini etkileyen farktörler incelenmemiştir. Farklı yönü ise çalışmanın formasyon eğitimi alan öğretmen adayları ile sınırlı kalmasıdır. Yaptığımız çalışmada formasyon eğitimi alan öğretmen adayları ile eğitim fakültesi öğretmen adayları birlikte incelenmiştir. Başka bir çalışmada (Temiz, 2016, s. 3) pedagojik formasyon eğitimi gören müzik öğretmen adayları ile eğitim fakültesi müzik öğretmen adayları üzerine çalışma yapmıştır. Çalışma sonucunda eğitim fakültesi bünyesindeki müzik öğretmen adaylarının formasyon eğitimi alan müzik öğretmenlerinden daha yeterli düzeyde bulduğunu tespit etmiştir. Çalışma grubunun sadece eğitim fakültesi müzik eğitimi öğretmen adayları üzerinden yapılmış olması eğitim fakültesine genelleme yapılması için uygun değildir. Yukarıda ki sonuçlar incelendiğinde çalışmamızdan elde edile sonuçlar örtüşmediği

görülmektedir. Yapmış olduğumuz çalışmada ise farklı bölümlerden öğretmen adayları örneklemimizi oluşturduğundan dolayı genelleme yapılabilir.

(Hang ve Feng, 2015, s. 18) yapmış olduğu çalışmada, üniversitede ki beden eğitimi derslerinde öğrencilerin öğretim kalitesi değerlendirmesi için TOPSIS ve AHP metotlarından oluşan RHAPTOSIS yöntemini kullanmayı önermişlerdir. Bu metot ile 4 üniversitenin beden eğitimi derslerinin öğretim kalitesini değerlendirerek sıralama yapmışlardır. Çalışmda elde ettiğimiz verilerde, bölümler arası bir sıralama yapılmamıştır. Varolan bir durumu otyaya koyulmak için nicel bir çalışma ile sınırlı kalmıştır. Avcı ve Kalelioğlu (2019) da yapmış olduğu çalışmada 74 öğrencinin eğitim programındaki eğitim ve öğretim kalitesi algılarını içerik analizi ile analiz etmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin cinsiyet değişkeni açısından eğitim ve öğretim kalitesine ilişkin algılarında bir anlamlık farklılık göstermemiştir.

Bir başka çalışmada, (Süral ve Sarıtaş, 2015, s. 1)'ın yapmış olduğu çalışmada pedagojik eğitim alan 210 öğretmen adayının cinsiyet yönünden öğretmenlik mesleki yeterliklerini incelemiştir. Çalışma sonucunda kız öğretmen adayların erkek öğretmen adaylardan daha yüksek bir öğretmenlik mesleki yeterliliğe sahip olduklarını tespit etmiştir. (İzci, 1999) çalışmasında erkek öğretmenlerin mesleki bilgi düzeylerini kız öğretmenlerden daha düşük bulmuştur. Bu durum bizim çalışmamıza paralel olmayan bir durumdur. Buna ek olarak (Karakaya, vd., 2016, s. 2) çalışmalarında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğretim kalitesi lehine anlamlı farklılık olduğunu tespit etmiştir. Yılmaz (2010) çalışmasında Türkçe öğretmen adaylarının öz yeterliklilerini cinsiyet ve öğretim şekli açısından incelemiş ve anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Ayrıca Üstünlüoğlu (2016) çalışmasında cinsiyetin yükseköğretimde öğretim kalitesinde önemli bir farklılığı olmadığı tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğretim kalitesi yeterlik algılarının cinsiyet değişkenine göre çok fazla araştırma olmadığı görülmektedir. Yapılan çalışmaların geneli öğretmenlik mesleği yeterlik algıları üzerine yoğunlaşmıştır. Bu durum yapılan çalışmamızın farklı bir bakış açısına ışık tutacağı öngörülmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmanın bulguları ışığında bakıldığında, öğretmen adaylarının öğretim kalitesi yeterlik algılarının belirlenmesi için daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Çalışmada öğretim kalitesi yeterlik algılarının önce alt boyutları ele alındıktan sonra bütün olarak değerlendirilmesinin daha ayrıntılı bir çalışma olacağı yönünde öngrülmüştür. Böylelikle öğretmen adaylarının öğretim kalitesi yeterlik algılarında hangi alt boyutlarda sorun yaşadığı tespit edildiği düşünülmektedir.

Öğretmen adaylarının öğretim kalitesi algıları hakkındaki düşünceleri nitel bir çalışma ile tespit edilebilir.

Öğretimin kalitesini belirleyen unsurların neler olduğuna dair çalışmalar yapılarak literatüre ışık tutulabilir.

Kaynakça

[1] Akkaya, N. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre Belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, *s* (25), 35 – 42.

[2] Akman, T. (2019). *Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri ve Mesleki Doyumlarının İncelenmesi.*[Yayınlanmamış yüksek lisans tezi].İstanbul : Marmara Üniversitesi.

[3] Ata, O.A. & Arslan, Ö. H. (2021). Fen Bilimleri Öğretmenlerinin STEM Eğitimi Yaklaşımına Yönelik Hazırbulunuşluk Durumlarının İncelenmesi *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty), 18*(2), 405-436 https://doi.org/10.33711/yyuefd.1029055

[4] Avcı, Ü. & Kalelioğlu, F. (2019). Bir Öğretmen Eğitim Programında Öğrencilerin Eğitim ve Öğretim Kalitesi Hakkındaki Algıları, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (9)1, 52-64

[5] Azar, A. (2011). Türkiye'deki Öğretmen Eğitimi Üzerine Bir Söylem: Nitelik mi, Nicelik mi? *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. *1*(1), 36-38. https://doi.org/ 10.5961/jhes.2011.004

[6] Büyükkaragöz, S. S. & Çivi, C. (1999). *Genel Öğretim Metotları, Öğretimde Planlama Uygulama*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

[7] Büyüköztürk, Ş., Kılıç, Çakmak. E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2008), *"Bilimsel araştırma yöntemleri"*Ankara:Pegem Akademi. https://doi.org/ 10.14527/9789944919289

[8] Celep, C. (2001). *Meslek Olarak Öğretmenlik*. Ankara : Anı Yayıncılık.

[9] Cornelius-White, J. (2007). Learner-Centered Teacher-Student Relations are Effective: A Meta-Analysis. *Review of educational research*, 77(1), 113-143. doi.org/10.3102/003465430298563

[10]Çapri, B. & Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum ve Mesleki Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Program ve Fakültelerine Göre İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.

[11]Çevik, M. (2008). *Öğretmenlik Mesleği Dışında Kamu Kurumlarında Görev Yapan Eğitim Fakültesi Fen Alanı Mezunlarının Bölüm Bilgilerinin İş Hayatlarına ve Günlük Yaşantılarına Etkisi.*[Yayınlanmamış yüksek lisans tezi].Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

[21]Dağlı, H., & Dağlıoğlu, H.E. (2021). Okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerileri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi, Cumhuriyet International Journal of Education, *10*(3),1020-1046. http://dx.doi.org/10.30703/cije.799698

[13]Dutoğlu, G. & Tuncel, M. (2008). Aday Öğretmenlerin Eleştirel Düşünme Eğilimleri ile İlgili Duygusal Zeka Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,*8*(1), 11-31.

[14]Ertuğrul, H. (2005). *Öğretmenin başarı kılavuzu*. İstanbul : Nesil Yayınları.

[15]Etmer, P. (2005). Teacher Pedagocical Beliefs: The Final Frontier İn Our Quest For Technology Integration?. *Educational Technology Research And Development*, *53*(4), 25-39.

[16]Gürbüz, R., Erdem, E. & Gülburnu, M. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Yeterliklerini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *14*(2), 255-272.

[17]Hollins, E. R. (2011). Teacher preparation for quality teaching. *Journal of Teacher Education*, 62(4), 395-407. https://doi.org/ 10.1177/0022487111409415

[18]Huang, X. & Feng, S. (2015). Research on the Teaching Quality Evaluation for the Physical Education in Colleges Based on the AHPTOPSIS. *Chemical Engineering Transactions*, *11*(18),46-62.

[19]İzci, E. (1999). *Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi (Pedagojik Formasyon) Yeterliklerinin Bazı Değişkenlere Göre*

İncelenmesi.Yayınlanmamış [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]., Malatya:İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

[2]Karakaya, A., Kılıç, İ. & Uçar, M. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Öğretim Kalitesi Algısı Üzerine Bir Çalışma. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *s*2, 40-55. https://doi.org/10.14230/joiss217

[21]Kiraz, Z. & Dursun, F. (2015). Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Aldıkları Eğitime İlişkin Algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *11*(3), 1008-1028. https://doi.org/10.17860/efd.37544

[22]Köstereliоğlu, İ. & Köstereliоğlu M. A. (2008). Stajyer Öğretmenlerin Mesleki Yeterliklerini Kazanma Düzeylerine İlişkin Algıları. *Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Dergisi*, *10*(2),257-275. https://doi.org/10.24315/tred.526533

[23]MEB (2020). https://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmenlik-meslegi-genel-yeterlikleri/icerik/39 ANKARA

[24]MEB (2006). Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen yetiştirme ve eğitimi genel müdürlüğü ANKARA

[25]Muşlu Kaygısız, Benzer. & Dilek Eren. (2020). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilimsel Araştırma Yöntemlerini Kullanma Durumlarının Değerlendirilmesi "*Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 2020; 16(3): 706-729" DOI: 10.17860/mersinefd.715668

[26]Özdayı, N. (2000). Eğitim Fakültesinde Okuyan Öğrencilerin Mesleki Kaygılarının Toplam Kalite Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *12*(12), 233-248.

[27]Polat, İ. & Kılıç, E. (2013). Türkiye'de Çok kültürlü Eğitim ve Çok kültürlü Eğitimde Öğretmen Yeterlilikleri**.** *Yüzüncü yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi***,***10*(1), 352-372.

[28]Süral, S. & Sarıtaş, E. (2015). Pedagojik Formasyon Programına Katılan Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Yeterliklerinin İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *11*(1), 62-75. https://doi.org/10.17860-efd.56668-161076

[29]Şeker, F. & Aydınlı, B. (2021). Fen bilgisi öğretmenlerinin perspektifinden sürdürülebilir kalkınma için eğitim ve yeterlikleri. *e- Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, s.*8*, 460-479. https://doi.org/10.30900/kafkasegt.964116

[30]Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2012). Using Multivariate Statistics (6. bs.). New Jersey: Pearson. ISBN-13: 978-0-13-479054-1

[31]Temiz, E. (2016). Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Yeterlikleri. *Turkish Studies*, *11* (3), 2165-2174.

[32]Üstünlüoğlu, E. (2016). Percetions versus Realities: Teaching Quality in Higher Education. *Türk Eğitim Dergisi*, 41(184), 235-250

[33]Wayne, A. J. & Youngs, P. (2003) Teacher Characteristics and Student Achievement Gains: A Review.*Review of Educational Research,73*(1), 89-122. https://doi.org/10.3102/00346543073001089

[34]Yanpar-Yelken,T; Çelikkaleli, Ö. & Çapri,B. (2007). Eğitim Fakültesi Standartlarının Belirlenmesine Yönelik Öğretmen Adayı Görüşleri (Mersin Üniversitesi Örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *3*(2), 191-215.

[35]Yıldırım S. (2011). *Kosova'da öğretmen yetiştirme politikası(1990-2010) ile kosova'da ve türkiye'de sınıf öğretmenliği öğretmenlik uygulamasının değerlendirilmesi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi].Balıkesir: Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

[36]Yılmaz, İ. (2010). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özel Alan ve Öz Yeterlik Algıları. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, [1]Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

[37]YÖK. (2007). Öğretmen Yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1987-2007). Ankara.